

Анастасія КОЛЕСНИК,*orcid.org/0009-0007-8319-9789**студентка II курсу магістратури факультету дизайну
Київського національного університету технологій та дизайну
(Київ, Україна) anastasia.kolesnyk.a@gmail.com***Ірина ЧУБОТІНА,***orcid.org/0000-0001-8436-0086**доктор філософії,**старший викладач кафедри мистецтва та дизайну костюма
Київського національного університету технологій та дизайну
(Київ, Україна) iri-s83@outlook.com*

СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГОТИЧНОЇ АРХІТЕКТУРИ ЯК ДЖЕРЕЛО НАТХНЕННЯ ДЛЯ РОЗРОБКИ АКТУАЛЬНОЇ КОЛЕКЦІЇ ЖІНОЧОГО ОДЯГУ

В статті охарактеризовано доцільність використання в сучасному жіночому костюмі характерних рис архітектури та костюмів готичної доби в Європі. Задля вирішення поставленого завдання було виявлено характерні риси готичної архітектури та костюма, а також розроблено порівняльну таблицю, в якій було охарактеризовано їхні спільні та відмінні ознаки.

Готичний стиль, що сформувався у XII–XV століттях, відзначався прагненням до вертикальності, легкості та духовного піднесення, що в архітектурі виявлялося у використанні стрічастих арок, ребристих склепінь, аркбутанів та вітражів, які створювали відчуття простору й світла. Аналогічні тенденції можна простежити й у костюмі того часу: витягнуті силуети, високі зачіски, видовжені рукави, багатошаровість та декоративне оздоблення тканин підкреслювали ідею піднесеності й шляхетності. Соціальний чинник відіграв надзвичайно важливу роль: для вищих станів характерним було використання дорогих матеріалів – шовку, оксамиту, парчі, прикрашених перлами, золотими нитками, дорогоцінним камінням, тоді як нижчі верстви суспільства задовольнялися грубішими тканинами – льоном, бавовною чи вовною. Важливою є й паралель між архітектурним декором та оздобленням костюму: подібно до того, як фасади соборів прикрашалися вітражами, скульптурами та різьбленням, одяг оздоблювався вишивкою, мереживом, коштовностями та символічними елементами. Крім того, архітектурна кольорова гама, що втілювалася у яскравих вітражах із глибокими відтінками синього, червоного та золотого, знаходила своє відображення у палітрі середньовічного вбрання.

Окремої уваги заслуговує вплив зовнішніх культур, зокрема завдяки хрестовим походам Європа запозичила нові матеріали й орнаменти зі Сходу, що також збагатило як архітектурні, так і костюмні практики. У статті наголошується, що стилістичні особливості готики мають не лише історико-культурну, а й сучасну дизайнерську цінність, адже поєднання архітектурних принципів і модних тенденцій того часу може стати основою для створення нових колекцій жіночого одягу, які поєднують естетику минулого з актуальними потребами сучасності. Таким чином, зроблено висновок, що звернення до готичного стилю є перспективним напрямком у розвитку моди, оскільки дозволяє інтегрувати символічність, декоративність і конструктивну довершеність у сучасний костюм, створюючи новий образ, наповнений глибинними культурними смислами.

Ключові слова: *архітектура, середньовіччя, готика, костюм, дизайн, лабіринт, історія.*

Anastasiia KOLESNYK,

orcid.org/0009-0007-8319-9789

*2nd year master's student at the Faculty of Design
Kyiv National University of Technologies and Design
(Kyiv, Ukraine) anastasia.kolesnyk.a@gmail.com*

Iryna CHUBOTINA,

orcid.org/0000-0001-8436-0086

*Doctor of Philosophy,
Senior Lecturer at the Department of Art and Fashion Design
Kyiv National University of Technologies and Design
(Kyiv, Ukraine) iri-s83@outlook.com*

STYLISH FEATURES OF GOTHIC ARCHITECTURE AS A SOURCE OF INSPIRATION FOR A MODERN WOMEN'S CLOTHING COLLECTION

This article explores the relevance of using the characteristic features of Gothic-era European architecture and costumes in modern women's fashion. To achieve this goal, the article identifies the distinctive traits of Gothic architecture and costume and develops a comparative table highlighting their common and distinct features.

The Gothic style, which emerged in the 12th–15th centuries, was characterized by an aspiration for verticality, lightness, and spiritual elevation. In architecture, this was manifested through the use of pointed arches, ribbed vaults, flying buttresses, and stained-glass windows, which created a sense of space and light. Similar trends can be seen in the costumes of that period: elongated silhouettes, tall hairstyles, long sleeves, layering, and decorative fabric embellishments underscored the idea of loftiness and nobility. The social factor played an extremely important role; for the upper classes, the use of expensive materials like silk, velvet, and brocade, adorned with pearls, gold threads, and precious stones, was common, while the lower social strata used coarser fabrics like linen, cotton, or wool. The parallel between architectural and costume decoration is also significant: just as cathedral facades were decorated with stained glass, sculptures, and carvings, clothing was adorned with embroidery, lace, jewels, and symbolic elements. Furthermore, the architectural color palette, embodied in vibrant stained-glass windows with deep shades of blue, red, and gold, was reflected in the palette of medieval clothing.

The influence of external cultures also deserves special attention; thanks to the Crusades, Europe adopted new materials and ornaments from the East, which enriched both architectural and costume practices. The article emphasizes that the stylistic features of Gothic have not only historical and cultural value but also contemporary design relevance. The combination of architectural principles and fashion trends of that time can serve as a foundation for creating new women's clothing collections that blend the aesthetics of the past with the current needs of the present. Thus, the conclusion is made that a return to the Gothic style is a promising direction in fashion development, as it allows for the integration of symbolism, decorativeness, and constructive perfection into modern costumes, creating a new image filled with deep cultural meanings.

Key words: *architecture, Middle Ages, Gothic, costume, design, labyrinth, history.*

Аналіз досліджень. Джайлз Констебл в своїй праці «Від історії церкви до релігійної культури: дослідження середньовічного релігійного життя та духовності» проаналізував діяльність декількох сучасних науковців які зробили вклад у вивченні та поглибленні знань в культурному та релігійному середовищі середньовіччя. Британець Девід Ноулз був монахом та одночасно істориком, який мав спеціалізацію в історії монастирів. Він був одним з перших, хто розглянув релігію як елемент соціального та економічного рушія того часу. Його найвідоміша робота «Монастирі та релігійне життя в Англії» аналізує хронологічний вплив духовенства з часу його зародження і до занепаду в часи реформації. Ейлін Пауер була істориком, яка спеціалізувалася на релігійних спільнотах в яких грали роль жінки. Була першою, хто дослідив

в своїй праці "Medieval English Nunneries", того що жінки з жіночих монастирів мали вагомий вплив на все цілі релігійні спільноти в «Темні часи». Німецький історик Карл Ердманн досліджував витоки та побудову основ хрестових походів в своїй науковій роботі «Походження ідей хрестових походів». Зробив висновок, що такі експедиції мали не тільки політичний характер, а більше релігійну мотивацію задля поширення впливу певних вірувань на нових територіях (Constable, 2020: 3–16).

Джейн Уокетт проводила дослідження для книги «Гендер у середньовічних місцях, просторах і порогах» щодо ролі образу жінки на стінах Кентерберійського собору в Англії. Цей собор був під юрисдикцією бенедиктинського чоловічого монастиря, але серед паломників та прихожан

були і жінки. Але більше фресок на стінах собору зображали чоловіків, таким чином показуючи загальний статус жінок в епоху середньовіччя. З усіх 43 пам'ятників які налічує будівля тільки 3 було присвячено жінкам і всі вони були в парах зі своїми чоловіками. Серед визначних постатей, у каплиці Святого Гавриїла була зображена Свята Єлизавета зі своїм немовлям – Іоанном Хрестителем. Це підкреслює важливість ролі жінки як матері на той час. Але також автор порівнює цей собор з Речерським собором який відноситься до того самого монастиря. Зображення жінок відрізняється від попереднього, наприклад є сцена в якій в центрі колеса яке обертають чоловіки, стоїть жінка яка керує їхньою вдачею. Цей образ показує не реальну жінку, а більш алегоричний образ спрямований впливати більш морально на ченців. Джейн Уокетт прийшла до висновку, що жіночі образи в соборі були зображені тільки з точки зору релігійних текстів в супроводі своїх чоловіків (Wackett, 2019: 219–236).

Американський історик Ян М. Зьолковський в своїй науковій праці «Зрозуміло: готичний модерн і сучасне середньовіччя» дослідив вплив готичних стандартів на американську архітектуру початку XX століття в таких будівлях як Будинок Вулворт та Трибунна вежа. На думку автора, готичний стиль в модерній архітектурі мав не тільки за мету вказати величину споруди, а й духовний підтекст, який повинен був супроводжувати майбутній успіх держави. Також Зьолковський проаналізував інтеграцію середньовічних методів будівництва з сучасними прийомами та новими більш сучасними матеріалами (Ziolkowski, 2018: 239–300).

Американсько-німецький мистецтвознавець XX століття Ервін Панофскі зробив великий внесок у розвиток аналізу іконографії та іконології часів середньовіччя. У своїй книзі «Готична архітектура і схоластика», автор аналізував світосприйняття людей, яким чином філософське вчення часів античності вплинули на збалансованість між раціональністю та релігійним в готичній архітектурі. Для прикладу проводив паралелі між системою Форм Аквінського з структурою побудови готичних соборів в Парижі та Шартрі: чітка симетричність та видовження споруд є не тільки символом зв'язку людей з Богом, але й раціоналізм який може зображати семіозис аргументації, основної думки і іншого. Таким чином Панофскі присвятив велику увагу аналізу та створенню систем, які показують, що середньовічне мистецтво переповнено символізмами, які можуть трактуватися в декількох значеннях (Efal, 2012: 283–300).

Мейер Шапіро займався аналізом середньовічного мистецтва не тільки з точки зору, що воно

несе релігійне підґрунтя, але й мала свій особливий вплив на економіку в державах, політичне становище та зміни в стосунках між класами. У статті “From Mozarabic to Romanesque in Silos” написав яким чином романський стиль вплинув на феодальну складову того часу, як церковні споруди мали вплив на суспільство з точки зору економіки, як відмінності значення та впливу мали витвори мистецтва з вищого суспільства та народного. Також мав дослідження готичного стилю, яке досліджує його розвиток та значення під впливом змін порядків нового соціуму. У своїй роботі “The Sculpture of Souillac” аналізує появу нових елементів в архітектурі, таких як вітражі та складні монументальні скульптури на зовнішньому фундаменті, їх нове значення та доступність для більш широкого кола людей, про набуття більш індивідуального характеру митців в створенні об’єктів мистецтва (Guerrero, Herrbach, 2009: 6–26).

Мета статті – розглянути готичний стиль в архітектурі та костюмі як джерело натхнення для розробки сучасної колекції жіночого одягу.

Виклад основного матеріалу. З розпадом Римської імперії, в 395 р. виникла Візантійська імперія яка стала твердинею духовного розповсюдження християнської релігії в напрямку заходу Європи проти язичництва та інших релігій. Таким чином, метою хрестових походів було розповсюдження ідеї поділу життя на чуттєвий земний світ та ідеальний духовний, які замінили античні постулати.

Готична архітектура, що постала у Франції середини XII століття та поширилася по всій Європі, вирізняється революційними конструктивними нововведеннями, які абсолютно змінили вигляд та функціональні можливості сакральних споруд. Її формотворчі принципи – стрілчаста арка, ребристі склепіння та аркбутан – дозволили підняти будівлі на небачену до цього висоту, значно збільшити площу вікон і наповнити інтер’єри світлом. Взаємодія конструкції та художнього задуму у готичному стилі не лише визначила його естетику, але й стала виразом нової середньовічної уяви, де архітектура постає як синтез інженерної майстерності та духовного прагнення до божественного.

Готичне склепіння стало вершиною середньовічної інженерної думки, поєднавши у собі витонченість форми й точність розрахунків. Стрілчаста арка, що замінила напівциркульну романську, відкрила нові можливості для перерозподілу ваги та зменшення горизонтального тиску на стіни. Це дозволило зводити вищі споруди з більшими віконними прорізами, заповненими вітражами, які наповнювали інтер’єри кольоровим світлом.

Технічний прорив ґрунтувався на балансі пропорцій та майже ювелірній точності у роботі з

каменем. Будівничі використовували рибоподібні ребра склепінь (нервюри), що задавали геометрію та допомагали зменшити вагу конструкції, одночасно зміцнюючи її. Мінімізація помилок у різьбленні та монтажі була критичною: навіть невелике відхилення могло призвести до втрати стійкості.

Важливу роль відіграла й здатність середньовічних майстрів адаптувати ідеї з інших культур, зокрема ісламської архітектури, де подібні форми вже застосовувалися. Поєднання цих запозичень із власними інноваціями створило конструктивну систему, що дозволила досягти небачених висот у храмовому будівництві. Так готика сформувалася не лише як художній стиль, а й як досконалий технічний витвір свого часу (Huerta, 2012: 162–195).

Такі культурні, соціальні та технологічні зміни сприяли еволюції середньовічного костюма. Одяг мав відмінності в залежності від періоду середньовіччя, регіону та соціального статусу. Але проаналізувавши історичні джерела, можна виділити ключові тенденції, які мали найбільший вплив на розвиток костюму за весь час середньовіччя.

Соціальне становище мало не аби який вплив на підбір та процес обробки матеріалу для подальшого виготовлення костюму. Такі люди як аристократи та з заможної верстви населення могли собі дозволити носити одяг з більш якісних та дорогих матеріалів, таких як шовк, оксамит парча, прикрашені дорогоцінним камінням, перлами, позолоченими та посрібленими шнурками та вишивкою, які могли відображати складні композиції на полотні. Майстерність вишитої композиції могла відображати високий статус особи яка носить цей виріб. Для підкреслення шляхетного походження чоловіка з певної родини, на його каптані чи камзолі зображувалися герб та емблема сім'ї (Nightingale, 2023: XIV:3–XIV:36).

Нижчий клас носив одяг з більш простих та грубих матеріалів, бо протреби відрізнялися. Для людей з цього прошарку суспільства на першому місці було виживання, а не життя заради задоволення. Тому поширеними матеріалами були льон, бавовна та хутро. Одяг мав майже такий самий крій, але декору майже не було. На додачу в костюм часто входили туніки та плащі, які несли свою функціональну практичність для такого способу життя. Ще була відчутна різниця між костюмом ремісника та торговця. Саме тому чим більш детально та майстерно був оброблений одяг, тим вищий статус був у людини яка його носить.

Як висновок можна сказати, що у роки раннього середньовіччя загальний крій костюму був більш вільний та простий. Були поширені широкі туніки, які не заперечували вільному руху

та підв'язувалися поясом, який грав роль формування талії в силуеті. З часом почали з'являтися ускладненні крої сорочок та тунік, такі як додаткові розрізи вздовж рукава та його окантовка. Це були перші зміни які сприяли переходу від простої форми до більш складнішої конструкції.

З початку XIV століття набули популярності сувні прилеглого силуету. На таку зміну форми силуету сприяв перехід від важкого приземленого романського стилю до прагнучого до неба готичного стилю. Обриси тендітної жіночої фігури стали підкреслювати за допомогою тугих корсетів, які надавали талії вузкості. Чоловічий костюм теж зазнав достатньо кардинальних змін. Подовжені широкі туніки змінилися на вузькі картузи та прилеглі штани.

Прикраси грали роль відображення статку власника. Вони були виготовлені з дорогоцінних металів, інкрустовані камінням, перлами, каменями і одна з найпопулярніших тем для ідеї прикрас – це була релігія. У світі де значну роль вирає поклоніння небесам, підвіска у вигляді хреста буде грати неабияку шану до церкви. Також крім вишивки на полотні, набуває популярність привернення уваги до більш складного декору, наприклад використання мережива. З видів прикрас які носили жінки були обручки, підвіски, діадеми які влучно могли вплітатися в зачіски. З функціональних прикрас які носили чоловіки були срібні пряжки на ремнях, шпаги, кинджали, мечі на яких могли бути гравірування гербів та інкрустація дорогоцінними вставками (Davies, 2019: 119–148).

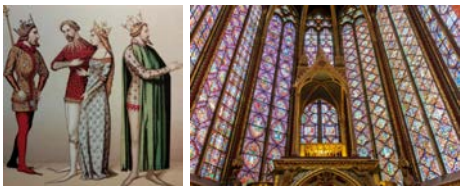
В період готики костюм набув найбільшої різноманітності серед держав Європи. Цьому сприяли різноманітність культур, кліматичних умов та зміна століть яка віщувала наступ Ренесансу. Також ці зміни були пов'язані з зовнішньою політикою кожної держави окремо. Хрестові походи не тільки сприяли релігійному об'єднанню держав, але й розповсюдженню нових ремісничих технологій виготовлення товарів, торгівлі досі невідомими матеріалами. Наприклад країни близького сходу познайомили держави Європи з такими новими матеріалами як шовк, нові види вишивки та незвичайні прикраси, а купці з Італії почали доставляти до Франції рапорти тканин які дедалі почали набувати популярності серед місцевої знаті.

Французькій сувні часів середньовіччя притаманні складні драпірування які переходять до низу шлейфу. Таким чином сувні виглядали дуже естетично та передавали модну тенденцію до розкішного образу в державі. Італія була завжди осередком різних течій у всі часи. Вже тоді почали з'являтися риси які в майбутньому будуть притаманні Рене-

сансу, тому костюму була притаманна легкість, насичені кольори та певна витонченість. У Великій Британії одяг підкреслював консерватизм, який був притаманний старому англійському двору, тому від був стриманий, не такий яскравий, але увагу привертала різноманітні акценти, такі як вишивка, гудзики, зачіски з дивовижними капелюшками, пряжки та прикраси (Day, Russell, 1973: 528).

Порівняльні характеристики описані в Таблиці 1.

Таблиця 1

Паралелі між архітектурою та костюмом готичний стиль	
Як у готичній архітектурі стрілчасті арки і високі шпили прагнули до неба, такий і готичний одяг створював ефект піднесення. Високі зачіски, подовжені рукави, витягнуті силуети акцентували на вертикальності.	
	
Використання легких, дорогих тканин і багатшарових елементів у костюмах перегукувалося з видимою легкістю та ажурністю готичних споруд.	
	
Як у готичній архітектурі фасади й інтер'єри були переповнені деталями, так і костюм включав багатий декор – вишивку, мереживо, дорогоцінні прикраси.	
	
Яскраві кольори вітражів готичних соборів мали свої аналоги у палітрі костюмів. Глибокі червоні, сині й золоті відтінки підсилювали образ вишуканості й естетичної довершеності.	
	

В продовж довгих часів відбувалося формування середньовічного стилю в різних напрямках, таких як архітектура, мистецтво, одяг і це набуло глибоких сенсів для повернення в тогочасні символи для створення чогось нового. Цей період подарував людству унікальне сприйняття, яке поглиблювало значення навколишніх речей – від орнаментів в книжковій графіці до багатокомпонентності в архітектурі церков. Це надавало не тільки декоративну окрасу різним об'єктам, а й нову для того часу символічну функцію. В візуалізацію вкладали думки про поняття зла та добра, життя земне та божественне, святі церковні тексти, часописи заможних людей і багато чого іншого. Такі символи мали дуже великі значення для тогочасного соціуму, який проживав на території сучасної Європи та є гарною базою для переосмислення в нових проектах, таких як дизайн одягу.

Нами було розглянуто стилістичні особливості готичної архітектури та костюму задля виявлення найбільш характерних рис, які можуть бути використані для розробки перспективної колекції жіночого одягу. Далі подані ескізи, в яких було використано наступні стилістичні елементи:

Висновки. Як підсумок, можна зазначити, що доба готики, а саме стилістичні особливості в архі-

текстурі та костюмі, стають невичерпним джерелом натхнення для розробки в сучасному дизайні. Вертикальність форм, прагнення до піднесеності, символізм та багат шаровість, характерні для готичного стилю, мають значний потенціал у формуванні нових художніх концепцій у моді. Аналіз архітектурних і костюмних рішень показав, що поєднання декоративної насиченості з конструктивною довершеністю створює унікальний баланс між функціональністю та естетикою, що може бути успішно інтегровано у сучасний жіночий костюм. Важливим є й той факт, що готика відображала не лише художні смаки доби, але й соціальні, культурні та духовні цінності, що надає сучасному

дизайнеру можливість створювати образи, наповнені глибинним змістом. Звернення до історичної спадщини дозволяє відродити ідею символічності та декоративності, притаманної середньовіччю, у поєднанні з сучасними матеріалами та технологіями. Це відкриває перспективи для створення колекцій, які одночасно апелюють до традицій та відповідають вимогам сучасної моди, поєднуючи культурний код минулого з інноваційними підходами сьогодення. Таким чином, готика є не лише стилем минулих епох, але й актуальним джерелом творчих рішень, здатним сформувати новий напрям у розвитку сучасного костюму та дизайну загалом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Constable G. From church history to religious culture: the study of medieval religious life and spirituality. *European Religious Cultures: Essays offered to Christopher Brooke on the occasion of his eightieth birthday*. London, 2020. С. 3–16. URL: <https://www.jstor.org/stable/j.ctv13qfvf1.6>.
2. Wackett J. Women in the medieval wall paintings of Canterbury cathedral. *Gender in medieval places, spaces and thresholds*. 2019. С. 219–236. URL: <https://doi.org/10.2307/j.ctv9b2tw8.21>
3. Ziolkowski J. M. 6. Point Taken: Gothic Modernism and the Modern Middle Ages. *The juggler of notre dame and the medievalizing of modernity (six-volume set)*. 2018. С. 239–300. URL: <https://doi.org/10.11647/obp.0146.06>
4. Efal A. Philology and the History of Art. The Making of the Humanities: Volume II: From Early Modern to Modern Disciplines. 2-ге вид. Amsterdam, 2012. С. 283–300. URL: <https://www.jstor.org/stable/j.ctt45kdfw.17>
5. Guerrero S., Herrbach O. La confiance organisationnelle au coeur de l'échange social. *Articles*. 2009. Т. 64, № 1. С. 6–26. URL: <https://doi.org/10.7202/029536ar>
6. Huerta S. Technical Challenges in the Construction of Gothic Vaults: The Gothic Theory of Structural Design. *Construction Techniques in the Age of Historicism. From Theories of Gothic Structures to Building Sites in the 19th Century*. 2012. С. 162–195.
7. Nightingale P. Capitalists, crafts, and constitutional change in late fourteenth-century london *. *Trade, money, and power in medieval england*. London, 2023. С. XIV:3–XIV:36. URL: <https://doi.org/10.4324/9781003417491-14>
8. Davies M. 6. Aliens, crafts and guilds in late medieval London. *Medieval londoners: essays to mark the eightieth birthday of caroline M. barron*. London, 2019. С. 119–148. URL: <https://www.jstor.org/stable/j.ctvc16qcm.15>
9. Day S. S., Russell D. A. Stage costume design: theory, technique, and style. *Educational theatre journal*. 1973. Т. 25, № 4. С. 528. URL: <https://doi.org/10.2307/3205621>
10. Auguste racinet. the costume history. TASCHEN, 2015. 752 с.

REFERENCES

1. Constable G. (2020). From church history to religious culture: the study of medieval religious life and spirituality. *European Religious Cultures: Essays offered to Christopher Brooke on the occasion of his eightieth birthday*. London, pp. 3–16. URL: <https://www.jstor.org/stable/j.ctv13qfvf1.6>
2. Wackett J. (2019). Women in the medieval wall paintings of Canterbury cathedral. *Gender in medieval places, spaces and thresholds*, pp. 219–236. URL: <https://doi.org/10.2307/j.ctv9b2tw8.21>
3. Ziolkowski J. M. (2018). Point Taken: Gothic Modernism and the Modern Middle Ages. *The Juggler of Notre Dame and the Medievalizing of Modernity (six-volume set)*, pp. 239–300. URL: <https://doi.org/10.11647/obp.0146.06>
4. Efal A. (2012). Philology and the History of Art. *The Making of the Humanities: Volume II: From Early Modern to Modern Disciplines*, 2nd ed. Amsterdam, pp. 283–300. URL: <https://www.jstor.org/stable/j.ctt45kdfw.17>
5. Guerrero S., Herrbach O. (2009). La confiance organisationnelle au coeur de l'échange social. *Articles*, Vol. 64, No. 1, pp. 6–26. URL: <https://doi.org/10.7202/029536ar>
6. Huerta S. (2012). Technical Challenges in the Construction of Gothic Vaults: The Gothic Theory of Structural Design. *Construction Techniques in the Age of Historicism: From Theories of Gothic Structures to Building Sites in the 19th Century*, pp. 162–195.
7. Nightingale P. (2023). Capitalists, crafts, and constitutional change in late fourteenth-century London. *Trade, Money, and Power in Medieval England*. London, pp. XIV:3–XIV:36. URL: <https://doi.org/10.4324/9781003417491-14>
8. Davies M. (2019). Aliens, crafts and guilds in late medieval London. *Medieval Londoners: Essays to mark the eightieth birthday of Caroline M. Barron*. London, pp. 119–148. URL: <https://www.jstor.org/stable/j.ctvc16qcm.15>
9. Day S. S., Russell D. A. (1973). Stage costume design: theory, technique, and style. *Educational Theatre Journal*, Vol. 25, No. 4, p. 528. URL: <https://doi.org/10.2307/3205621>
10. Racinet A. (2015). *The Costume History*. TASCHEN, 752 p.

Дата першого надходження рукопису до видання: 22.08.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 26.09.2025

Дата публікації: 23.10.2025